

«Про організацію діяльності музеїв професійно-технічних навчальних закладів області як форми патріотичного виховання учнівської молоді»

Музей при закладах освіти - один з важливих засобів удосконалення навчально-виховного процесу, комплексного виховання учнівської молоді, розширення їх кругозору, розвитку пізнавальних інтересів та здібностей.

Роль музейних осередків при професійно-технічних навчальних закладів Дніпропетровщини є формування у молоді громадянського світогляду, усвідомлення взаємозв'язку поколінь, виховання любові до праці, рідної землі, мови, культури, моралі, вивчення та пропаганди пам'яток історії, культури і природи рідного краю, поваги до людей праці, які присвятили своє життя вихованню молодого покоління.

На виконання п. 2, 3 Концепції Міністерства освіти і науки України щодо національно-патріотичного виховання дітей і молоді та з метою збереження історико-культурної спадщини українського народу, удосконалення і координації роботи методичною службою протягом 2015 року здійснено моніторинг музейної діяльності закладів ПТО та за результатами створено банк даних. Моніторинг засвідчив, що станом на 01.02.2016 року з 53-х ПТНЗ області музейна робота проводиться лише у 29 ПТНЗ, що складає -51% .

Функціонують на базі державних ПТНЗ:

- 18-музеїв
- 11-музейних кімнат
- 1-галерея.

Профілі музеїв що функціонують на базі ПТНЗ такі:

- висвітлення бойової і трудової слави – 10;
- бойової слави будівельників – 1;
- історії навчальних закладів – 10;
- краєзнавчо-етнографічних – 8;
- афганські війни – 4;
- історії хліба – 1;
- історія робітничих професій – 1.

Зареєстровано 2 музейних об'єкта:

- ДВПУ - Музей історії навчального закладу (1990);
- ВПУ-75 - Музей історії навчального закладу (1983);

Характер музейної діяльності ПТНЗ:

- пізнавальний;
- пошуковий;
- дослідницький;
- профорієнтаційний;
- екскурсійний;
- гурткова робота;
- проведення виховних заходів.

Діяльність музеїв спрямована на удосконалення навчально-виховного процесу, розширення і поглиблення загальноосвітньої та професійної підготовки учнівської молоді засобами позакласної роботи; розвиток творчих інтересів до пошукової, краєзнавчої, науково-дослідницької діяльності; формування у підростаючого покоління розуміння нерозривного взаємозв'язку минулого сучасного та майбутнього України; допомогу педагогічному колективу навчальних закладів у впровадженні нових нетрадиційних форм роботи за інтересами. Ведеться пошукова робота, розширюються і доповнюються фонди музеїв, оновлюються експозиції за різними профілями; систематично проводяться екскурсії, навчальні заняття, позакласні виховні заходи, організовуються виставки. Музейні експозиції широко використовуються у навчальному процесі. У музейних приміщеннях постійно проводяться уроки з українознавства, історії. Налагоджена екскурсійна робота. В навчальних закладах системи профтехосвіти області під керівництвом досвідчених педагогів діють пошукові загони, історико-краєзнавчі гуртки. Учні вчаться шанувати українські традиції, з повагою ставитись до минулого.

Аналіз керівництва музеїв показав, що 1/3 музеїв очолюють викладачі та майстри виробничого навчання; 1/3 – директори та заступники директорів з навчально-виховної роботи, методисти; решта – загальне, без керівництва.

З нагоди відзначення у 2015 році 75-річчя створення Державної системи ПТО за підтримки Дніпропетровської обласної організації Всеукраїнської асоціації педагогічних працівників НМЦ ПТО у Дніпропетровській області буде видано збірник «Музеї ПТО Дніпропетровщини» з метою вивчення та провадження музейної педагогіки в систему виховної роботи.

В даному збірнику розміщена інформація про роботу музеїв, музейних кімнат та куточків (дата заснування, напрямок, історія, фотогалерея) професійно-технічних навчальних закладів Дніпропетровщини.

Видання охопило широке коло актуальних питань музейної педагогіки і є цікавим для науковців, викладачів, педагогів-краєзнавців, методистів, керівників музеїв та гуртків та тих, хто має намір організувати музейну діяльність.

Аналізуючи музейну мережу закладів професійно-технічної освіти Дніпропетровської області, необхідно зазначити те, що зміст експозицій більшості музеїв має краєзнавче та історичне спрямування. Музейні експонати сприяють розвитку пізнавальних процесів серед молоді, сприяють їх самовиявленню та саморозвитку, активізують їх пошукову та дослідницьку діяльність.

Однак, у навчальних закладах нашої області досить мало уваги приділяється створенню професійних музеїв: «Історія ПТНЗ в особистостях», «Наша історія в наших випускниках», «Історія професії», що є актуальним для професійно-технічних навчальних закладів регіону. Музеї цих профілів могли б стати значним потенціалом у навчально-виховному процесі закладу. Створення таких профілів музею - справа всього навчального закладу. Бажано б охопити весь колектив перспективою створення профільних музеїв.

Поряд з цим виникає гостра проблема в організації оформлення статусу музею на підставі розпорядчих документів МОН України(Наказ 04.09.2006 №

640) про порядок обліку музеїв при навчальних закладах, які перебувають у сфері управління Міністерства освіти і науки України.

На виконання Закону України «Про музеї та музейну справу», а також відповідно до Положення про музеї при дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних та професійно-технічних навчальних закладах, які перебувають у сфері управління Міністерства освіти і науки України затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 22.10.2014 № 1195 з 01 жовтня по 20 листопада 2015 року проводився обласний етап Всеукраїнського огляду музеїв при професійно-технічних навчальних закладах.

Метою огляду стало:

- удосконалення профільної структури музеїв;
- вивчення діяльності музеїв з охорони пам'яток природи, історії та культури, їх участі у формуванні та раціональному використанні Музейного фонду України;
- аналіз роботи музеїв, їх участі у навчальному процесі та вихованні юних громадян України;
- зміцнення зв'язків музеїв навчальних закладів з державними і комунальними музеями, архівами, товариствами охорони пам'яток історії та культури, творчими спілками та громадськими організаціями;
- сприяння оновленню діючих експозицій музеїв, відкриттю нових музеїв, світлиць тощо.

Особливістю цьогорічного огляду стало:

- оновлення експозиції музеїв з обов'язковим представленням інформації про героїв антитерористичної операції, волонтерів, громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності України;
- приведено у відповідність до трактувань української та світової історичної науки терміни, вживані в музейних експозиціях.

До участі у конкурсі було подано 29 заявок з 53 професійно-технічних навчальних закладів області. Однак, виходячи з вимог умов огляду, учасниками можуть бути зареєстровані музеї.

Комісією при навчально-методичному центрі професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області вивчено стан організації музейних осередків при ПТНЗ Дніпропетровщини та видано методичні рекомендації щодо їх участі у подальших конкурсах музеїв при закладах освіти України.

За рішенням журі та організаційного комітету станом на листопад місяць 2015 року лише два музеї при професійно-технічних навчальних закладах області (ДВПУ, ВПУ-75) відповідали вимогам огляду.

Огляд показав, що насправді кращою організацією роботи музеїв є у двох ПТНЗ. Їх досвід хоча коротко презентувати сьогодні.

Музей Ордена «Знак Пошани» ВПУ №75

Музей Ордена «Знак Пошани» ВПУ №75 створений та розпочав роботу у вересні 1983 року. Відкриття музею було приурочене до 100-річчя з дня заснування навчального закладу.

Музей підпорядкований відділу культури, туризму, національностей та релігій Покровської районної адміністрації. Методичне керівництво музеєм здійснює історичний музей ім. Д.І.Яворницького (м.Дніпропетровськ).

Експозиційний фонд музею складає 963 одиниць.

Колектив училища на етапі заснування та становлення музею історії училища співпрацює з державним архівом міста Запоріжжя, Покровським районним архівом, Покровським районним історико-краєзнавчим музеєм.

Музей живе цікавим, насиченим життям. Сформовано творчу групу - актив музею за ініціативи якої проводиться пошукова, екскурсійна робота.

При музеї працює клуб «Цікаві зустрічі» на засіданнях якого проводяться зустрічі з цікавими людьми, видатними земляками, випускниками училища.

Активом музею створено ряд презентацій, дослідницьких проектів: «Ними пишається училище», «Зірки трудової звитяги», дослідницький історичний проект «Бойова слава Покровщини. Земляки – Герої Радянського Союзу», колективний дослідницький проект «Єднання поколінь». Пошуково-краєзнавчий дослідницький проект «Політ у безсмертя», присвячений інтернаціональній ескадрильї «Нормандія – Німан», у складі якої служив і загинув наш земляк Володимир Білозуб.

Традиційно проводиться цикл ознайомчих екскурсій для учнів «Віхи історії навчального закладу», тематичні екскурсії в ході вивчення курсу історії України.

В рамках проведення Дня відкритих дверей проводяться профорієнтаційні екскурсії для випускників шкіл району, батьків. Організуються та проводяться зустрічі, засідання круглих столів з місцевими краєзнавцями, воїнами – інтернаціоналістами, учасниками АТО.

Актив музею співпрацює з засобами масової інформації - матеріали про діяльність музею друкувалися в обласній газеті «Зоря» районній газеті «Покровський край».

Робота музею неодноразово відзначалася грамотами та подяками відділу культури та туризму районної адміністрації, Покровської районної ради.

На електронному сайті училища створено музейну сторінку, представлено 3-D панорама музею училища.

Музей ВПУ №75 – це творча співпраця педагогів та учнів, він об'єднує не одне покоління педагогів і випускників різних років, зберігаючи та продовжуючи кращі традиції навчального закладу. Об'єднуючи в ході пошукової роботи різні покоління, музей пробуджує в учнів почуття патріотизму, поваги і милосердя до старшого покоління, ветеранів війни та праці, залучає учнів до пошукової діяльності, прищеплює інтерес до історико-культурної спадщини народу, збагачує знаннями, розширює світогляд.

Напри кінець свого виступу хочеться завершити словами видатного українського педагога Василя Сухомлинського *«Патріотичне виховання – це сфера духовного життя, яка проникає в усе, що пізнає, робить, до чого прагне, що любить і ненавидить людина, яка формується».*

Музей історії ДВПУ

Музей Дніпродзержинського вищого професійного училища створений 01 вересня 1990р.

Музей підпорядкований управлінню культури Дніпродзержинської міської ради. Методичне керівництво музею здійснює історичний музей ім. Д.І. Яворницького (м. Дніпропетровськ).

Експозиційний фонд музею складає 556 одиниць.

Актив музею співпрацює з державним архівом міста Дніпродзержинська, Дніпродзержинським історичним музеєм, музеєм історії Дніпровського металургійного комбінату ім. Дзержинського.

Активом музею створено ряд презентацій, дослідницьких проектів: культурологічні проекти – «Духовні світочі Кам'янського - Дніпродзержинська», «Світочі душі та пам'яті» (календарі); дослідницькі історичні проекти – «Випускники ДВПУ – Герої Радянського Союзу», «Випускники ДВПУ – Герої Соціалістичної Праці»; альбоми – «Життя героя афганця» (про життя загиблих в Афганістані випускників ДВПУ). Ведуться пошукові-краєзнавчі дослідницькі проекти: «Вони встали на захист свободи та територіальної цілісності України» та «Життя віддане за Україну», присвячені учасникам АТО випускникам ДВПУ.

В 2015 році з метою узагальнення історичних фактів з історії навчального закладу розроблено презентаційний проект «Нам лише 90...». До 90-річчя була створена творча група по виготовленню оберіг-вишиванки (створено оберіг розміром 1500x1500, який було представлено на святі).

Музей проводить активну громадську роботу. На його базі постійно проводяться екскурсії для учнів шкіл міста та його мешканців. Музей активно співпрацює з ветеранськими організаціями міста, району комбінату ДМК Д.

На базі музею організуються та проводяться зустрічі, засідання круглих столів з місцевими краєзнавцями воїнами інтернаціоналістами, учасниками АТО, Героями Соціалістичної Праці.

Актив музею співпрацює з засобами масової інформації – матеріали про діяльність музею друкувались в газетах ДМК Д «Знамя Дзержинки», міських – «Відомості», «Событие».

На електронному сайті училища створено музейну сторінку, представлено 3D панораму музею училища.

В планах музею створення експозиції щодо Чорнобиля та поповнення новими експонатами і продовження роботи над проектом «Вони встали на захист свободи та територіальної цілісності України».

РІШЕННЯ
навчально-методичної ради НМЦ ПТО у Дніпропетровській області
(протокол № 2 від 19.02.2016 р.)

Методична рада заслухала виступ методиста НМЦ ПТО Буравова С.С. за темою «**Про організацію діяльності музеїв ПТНЗ як форми патріотичного виховання учнівської молоді**».

На основі проведеного аналізу встановлено, що в цілому в ПТНЗ області діяльність музеїв спрямована на удосконалення навчально-виховного процесу, розширення і поглиблення загальноосвітньої та професійної підготовки учнівської молоді засобами позакласної роботи; розвиток творчих інтересів до пошукової, краєзнавчої, науково-дослідницької діяльності; формування у підростаючого покоління розуміння нерозривного взаємозв'язку минулого сучасного та майбутнього України; допомогу педагогічному колективу навчальних закладів у впровадженні нових нетрадиційних форм роботи за інтересами. Ведеться пошукова робота, розширюються і доповнюються фонди музеїв, оновлюються експозиції за різними профілями; систематично проводяться екскурсії, навчальні заняття, позакласні виховні заходи, організовуються виставки.

НМЦ ПТО постійно здійснює методичний супровід з даного напрямку роботи.

На основі вищезазначеного навчально-методична рада ухвалила:

1. Інформацію методиста Буравова С.С. взяти до уваги.

2. Методисту навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області Буравову С.С.:

2.1. Оновити банк даних з досвіду роботи кращих музейних осередків у ПТНЗ.

Термін виконання: до 01.06.2016р.

2.2. Організувати системну роботу з обміну досвідом щодо діяльності музеїв в ПТНЗ.

Термін виконання: протягом 2016р.

2.3. Надати допомогу з реєстрації музейних осередків при професійно-технічних навчальних закладах області.

Термін виконання: протягом 2016р.

2.4. Розробити рекомендації щодо реєстрації музеїв при ПТНЗ.

Термін виконання: до 01.04.2016р.